

Comitetul pentru Eliminarea discriminării rasiale.

Sesiunea 78

14 Februarie - 11 Martie 2011

Opinii asupra raporturilor prezentate de statele membre în baza art. 9 al Convenției

Republica Moldova

1. Comitetul a examinat al optulea și al nouălea raport periodic al Republicii Moldova (CERD/C/MDA/8-9), prezentat într-un singur document în cadrul Ședințelor nr. 2073 și 2074 (CERD/C/SR.2073 și CERD/C/SR.2074), desfășurate la 1 și 2 martie 2011. La ședința sa nr. 2087 (CERD/C/SR.2087), desfășurată 10 Martie 2011, a adoptat următoarele concluzii și observații.

A. Introducere

2. Comitetul salută prezentarea în termen a raporturilor periodice combinate nr. 8 și nr. 9 a statului membru și oportunitatea continuării dialogului cu statul membru. Comitetul, de asemenea apreciază dialogul constructiv care a avut loc cu delegația statului membru, cât și răspunsurile orale care au fost oferite la întrebările membrilor Comitetului.
3. Comitetul menționează că regiunea Transnistreană continuă să fie în afara controlului efectiv al statului membru, fiind în imposibilitatea să monitorizeze implementarea Convenției în acel teritoriu. (CERD/C/MDA/8-9, par. 8-11).

B. Aspecte pozitive

4. Comitetul salută următoarele acțiuni legislative și de alt tip efectuate de statul membru:
 - a) Legea cu privire la Azil
 - b) Legea cu privire la străini
 - c) Programul Național pentru dezvoltarea serviciilor sociale pentru grupurile social marginalizate pentru anii 2008-2012
 - d) Hotărârea Guvernului Nr. 1512 din 31.12.2008 cu privire la aprobarea Programului național privind crearea sistemului integrat de servicii sociale pe anii 2008-2012
 - e) Planul de Acțiuni pentru anii 2008-2010 pentru implementarea recomandărilor Comitetului din 17.11.2008
5. Comitetul salută informațiile furnizate de delegație despre planul statului-parte de a face declarația opțională prevăzută în articolul 14 din Convenției, recunoscând astfel competența Comitetului de a primi și examina plângeri individuale și de a încuraja statul parte să facă acest lucru în cel mai apropiat timp.
6. Comitetul salută ratificarea de către statul parte, în septembrie 2010, a Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități, în octombrie 2010, a Statutului Curții Penale Internaționale de la Roma.

7. Comitetul salută, de asemenea, ratificarea de către statul parte a instrumentelor privind drepturile omului al Comunității Statelor Independente și a Consiliului Europei, care au relevanță directă pentru punerea în aplicare a Convenției.

C. Preocupări și recomandări

8. Comitetul ia notă de datele furnizate în raportul statului-parte privind componența etnică a populației, date extrase din recensământul din 2004. Cu toate acestea, Comitetul este preocupat de lipsa de date exacte și fiabile privind structura etnică reală a populației din Republica Moldova, în special cu privire la minoritatea romilor, precum și de lipsa colectării sistematice a informațiilor privind incluziunea socială și problemele legate de discriminare și de cazuri similare. De asemenea, Comitetul regretă faptul că raportarea oficială a grupurilor etnice din Moldova, Romii sunt incluși în categoria "Altele" în ciuda faptului că este o minoritate importantă. Luând act cu interes de informațiile furnizate cu privire la următorul recensământ programat în 2013, Comitetul este preocupat de faptul că actuala metodologie de colectare a datelor nu da un efect deplin dreptului la auto-identificare. Comitetul regretă faptul că în continuare, în actele oficiale, inclusiv în registrele oficiale, nu există nici o posibilitate de a se auto-identifica drept "rom", fiind utilizate doar termenul de "Țigan" fiind utilizat (art. 2).

Comitetul recomandă ca statul parte și îmbunătățească sistemul de colectare a datelor cu privire la grupurile care intră sub incidența Convenției, astfel încât să evalueze mai bine situația în ceea ce privește diferitele grupuri minoritare, să determine amploarea manifestărilor de discriminare rasială și să evalueze eficiența politicilor de integrare, respectând dreptul la auto-identificare. Comitetul recomandă, de asemenea, statului parte să ofere, în următorul său raport, date complete, precise și fiabile privind componența etnică a populației.

9. Comitetul constată cu interes evoluțiile recente cu privire la proiectul de Lege privind prevenirea și combaterea discriminării, care a fost transmis Parlamentului spre adoptare (art. 2 și 6)

Comitetul recomandă ca statul parte să adopte ca o prioritate Legea privind prevenirea și combaterea discriminării și aducă prevederile sale în conformitate cu standardele internaționale relevante, inclusiv Convenția, prin garantarea protecție a cetățenilor și a non-cetățenilor, asigurarea eficienței și independentei instituției responsabile de aplicarea legii și includerea prevederilor privind sancțiuni adecvate și compensații pentru discriminare rasială

10. Comitetul salută diversele măsuri luate de către statul-parte de a îmbunătăți cadrul legal în vederea combaterii discriminării rasiale. Comitetul este, totuși, preocupat de (art. 2 și 6):
 - a. lipsa de punerea în aplicare efectivă a dispozițiilor existente anti-discriminare, inclusiv articolele 176 și 346 din Codul penal și Legea activităților extremiste;
 - b. numărul mic al plângerilor de acte de discriminare rasială depuse la instanțele judecătorești și alte autorități competente, în ciuda rapoartelor care atestă o de facto împotriva membrilor anumitor grupuri minoritare și non-cetățenilor, inclusiv migranților și refugiaților;
 - c. Reacție ineficientă a autorităților la respectivele reclamații.

Reamintind Recomandarea sa generală nr. 31 (2005) privind prevenirea discriminării rasiale în administrarea și funcționarea sistemului de justiție penală, Comitetul recomandă ca statul parte să:

- a. asigure punerea în aplicare corectă a dispozițiilor existente anti-discriminare, anchetarea eficientă și persecutarea a infracțiunilor motivate rasial;
- b. asistarea activă a victimelor discriminării rasiale, căutarea soluțiilor și informarea publicului cu privire la căile de atac legale în domeniul discriminării rasiale;
- c. să evalueze motivele pentru numărul foarte mic de plângeri referitoare la discriminarea rasială, inclusiv dacă aceasta poate fi din cauza lipsei de conștientizare a drepturilor lor de către victime, teama de represalii, accesul limitat la mecanismele disponibile, lipsa de încredere în poliție și sistemul judiciar, sau lipsa de atenție sau sensibilitate la cazurile de discriminare rasială a autorităților;
- d. să prevadă, în viitorul raport informații actualizate privind plângerile cu privire la actele de discriminare rasială și deciziile relevante în cadrul procedurilor judiciare penale, civile sau administrative, inclusiv cu privire la orice reparații oferite victimelor unor astfel de acte.

11. Comitetul, notând diverse programe de instruire în domeniul drepturilor omului organizate de către Statul-parte pentru funcționarii săi, cum ar fi sesiune de la Chișinău din decembrie 2008, regretă furnizarea limitată de instruire în domeniul drepturilor omului pentru poliție, procurorilor și judecătorilor (art. 7).

Comitetul recomandă Statului-parte să introducă instruirea obligatorie pentru polițiști, procurori și judecători cu privire la aplicarea legislației anti-discriminare și a Convenției.

12. Notînd cu interes măsurile luate recent de către statul-parte de a consolidarea instituției avocaților parlamentari / Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova, Comitetul regretă absenta unei instituții naționale în domeniul drepturile omului în deplină conformitate cu Principiile de la Paris (Rezoluția Adunării Generale 48/134). Comitetul își exprimă, de asemenea, îngrijorarea față de faptul că biroul avocaților parlamentari nu a folosit puterile în conformitate cu Legea nr. 1349-XIII din 17 printre octombrie 1997, de a se adresa unei instanțe judecătorești în interesele presupuselor victime ale discriminării (art. 2).

Comitetul recomandă ca statul parte ia în considerare, consultînd societatea civilă, opțiunea de instituire a unei instituții naționale independente a drepturilor omului în deplină conformitate cu Principiile de la Paris, inclusiv prin transformarea mecanismul existent, astfel încât să se conformeze cu principiile de la Paris.

În acest scop, Comitetul recomandă ca statul parte să garanteze independența avocaților parlamentari și să consolideze rolul lor în eliminarea discriminării rasiale prin utilizarea eficientă a puterii lor juridice.

13. Comitetul constată cu apreciere ratificarea de către statul-parte a tuturor convențiilor fundamentale ale Organizației Internaționale a Muncii, precum și îmbunătățirea cadrului de reglementare referitor la non-cetățeni, inclusiv proiectul de lege de modificare a Codului Muncii care adaugă "culoarea pielii" și "HIV / SIDA" în lista de motive dediscriminare interzise. Cu toate acestea, Comitetul rămâne în preocupat, având în vedere cererii directe din 2008 efectuată de către Comitetul de experți al Organizației Internaționale a Muncii privind aplicarea convențiilor și recomandărilor că, lucrătorii migranți din Africa și Asia se confruntă cu discriminări grave și sunt extrem de reticenți în a aduce cazurile lor în fața instanțelor naționale. Comitetul își exprimă profunda îngrijorare față de faptul că non-

cetățenii sunt supuși obligatoriu testării HIV / SIDA și că reședința în Republica Moldova este interzisă în cazul unui test HIV pozitiv (art. 2 și 5).

Luând în considerare recomandarea generală a Comitetului nr. 30 (2005) privind discriminarea împotriva non-cetățenilor și a practicilor internaționale privind HIV/ SIDA și Drepturile Omului, adoptată la a II- a Consultare Internațională privind HIV / SIDA și Drepturile Omului în 1996, Comitetul recomandă Statului-parte să:

- a) asigure că garanțiile legislative împotriva discriminării rasiale ce se aplică la non-cetățenilor, indiferent de statutul lor de imigrare, și că punerea în aplicare a legislației nu are un efect discriminatoriu asupra non-cetățenilor;
- b) să se asigure că, atunci când testarea HIV se efectuează, nu încalcă principiul non-discriminării;
- c) să ia măsuri pentru a elimina restricțiile privind intrarea sau repatrierea lucrătorilor migranți atunci când boala lucrătorilor sau infecția nu afecteze capacitatea de a efectua lucrările în cauză.

14. Comitetul constată cu profundă îngrijorare că dreptul la libertatea religiei, în special a persoanelor care aparțin minorităților etnice, continuă să fie limitat în Republica Moldova, în pofida diverselor acțiuni întreprinse de organele internaționale și regionale în domeniul drepturilor omului (Comitetul pentru Drepturile Omului, CCPR / C / MDA/CO/2, paragraful 25;. Raportorul Special pe libertatea de religie A/HRC/16/53/ Add.1, paragr. 336-361; Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Masaev v. Moldova, Cererea nr. 6303/05). Luând în considerare legătura dintre etnie și religie, Comitetul este îngrijorat de (art. 2 și 5 (d)) de:

- a. raportarea cazurilor de discriminare și intimidare împotriva grupurilor religioase minoritare și non-cetățeni;
- b. restricțiile privind dreptul la libertatea de religie, ca urmare a dificultăților de înregistrare existente cu care se confruntă unele grupuri religioase, în special grupurile de musulmani, și aplicarea greșită ale cerințelor tehnice de înregistrare;
- c. sancțiuni administrative aplicate persoanelor care aparțin unor organizații religioase neînregistrate;
- d. sancțiuni administrative aplicate non-cetățenilor care desfășoară activități religioase în locuri publice pentru neprezentarea notificărilor prealabile a municipalităților, în temeiul articolului 54 alineatul (4) din Codul contravențional;
- e. controalele de identitate pentru musulmani în afara locurilor de cult și raportarea de cazuri de hărțuire a musulmanilor de către poliție;
- f. reacția necorespunzătoare ale autorităților la evenimentele recente anti-semitism, a discursurilor virulente anti-semite și vandalizarea locurilor religioase (A/HRC/16/53/ Add. 1, punctele 336-345;. A/HRC/15 / 53, paragraful 66)

Reamintind obligațiile Statului - parte să se asigure că toate persoanele se bucură de dreptul lor la libertatea religiei, fără nici o discriminare bazată pe originea națională sau etnică, în conformitate cu articolul 5 al Convenției, Comitetul îndeamnă Statul-parte să:

- a. ia măsuri pentru a preveni actele îndreptate împotriva persoanelor sau locații aparținând minorităților religioase, și în cazurile în care aceste cazuri apar, să le analizeze în mod eficient și să aducă făptași în fața justiției;
- b. respecte dreptul membrilor comunităților religioase înregistrate și neînregistrate în mod liber să-și exercite religia, să revizuiască reglementările existente privind înregistrarea în scopul de a asigura dreptul tuturor persoanelor de manifestare a religiei sau a convingerilor, în mod individual sau în comun cu alții, atât în spații publice, cât și în cele private, indiferent de statutul lor înregistrare;
- c. înregistrarea grupurilor religioase care doresc să fie înregistrate, luând în considerare rezoluția Comisiei ONU pentru Drepturile Omului 2005/40 și practica Raportorului special al ONU privind libertatea religioasă sau a credinței;

- d. să ia măsuri imediate pentru a opri practica controalelor de identitate arbitrară de către autoritățile de aplicare a legii;
- e. sensibilizeze publicul la problemele legate de anti-semitism și să consolideze eforturile de prevenire și pedepsire a actelor anti-semite;
- f. furnizeze în următorul său raport periodic informații privind măsurile luate în acest sens și impactul acestora asupra exercițiului de facto a libertății religioase de către grupurile minoritare.

15 Comitetul, observând diferitele măsuri și inițiative luate de statul parte în favoarea romilor, inclusiv a Planului de acțiune pentru anii 2007-2010 pentru sprijinirea populației romă, rămâne preocupat de marginalizarea și situația socio-economică precară a membrilor acestei minorități, de discriminarea cu care aceștia se confruntă, inclusiv în domeniile educației, locuinței, sănătății și locuri de muncă. Comitetul regretă, de asemenea, lipsa de resurse pentru implementarea eficientă a Planului de acțiune 2007-2010 (art. 2 și 5).

Comitetul îndeamnă Statul-partea să sporească eforturile care vizează combaterea discriminării împotriva romilor. Având în vedere recomandările sale generale nr. 27 (2000) privind discriminarea împotriva romilor și Nr. 32 (2009) cu privire la semnificația și sfera de aplicare a măsurilor speciale a Convenției internaționale privind eliminarea discriminării rasiale, Comitetul recomandă ca Statul-partea să asigure măsurile speciale și programe în favoarea romilor, printre altele, noul Plan de acțiune pentru 2011-2014

16 Comitetul, constatând importanța integrării lingvistice în Republica Moldova și cerințele de cunoaștere a limbii de stat și rusă pentru a lucra în serviciul public, își exprimă îngrijorarea cu privire la (art. 5):

- a. dificultățile persistente cu care se confruntă pe piața muncii și în participarea lor în administrația publică a persoanelor aparținând grupurilor minoritare;
- b. nivelul foarte scăzut de participare la viața politică și reprezentarea limitată în Parlament de anumite minorități, în special a romilor;
- c. absența unui mecanism pentru punerea în aplicare a articolului 24 din Legea nr. 382-XV din 19 iulie 2001 privind drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și a organizațiilor acestora, care stipulează că minoritățile etnice au dreptul la reprezentare aproximativ proporțională la toate nivelurile judiciare și a puterii executive (CERD /C/MDA /8-9, punctul 102.).

Comitetul recomandă statului parte să:

- a. prelungească programele gratuite de studiere a limbii de stat și a limbilor oficiale, în special a limbii găgăuze, pentru cei care sunt dispuși să învețe și să asigure punerea în aplicare efectivă a măsurilor pozitive relevante, inclusiv proiectul " Training pentru minoritățile lingvistice în Republica Moldova";
- b. asigure o mai mare participare la viața publică, inclusiv în administrația publică și în Parlament a membrilor minorităților, în special a romilor;
- c. ia în considerare înființarea unui mecanism de punere în aplicare a articolului 24 din Legea nr. 382-XV din 19 iulie 2001 cu scopul de a asigura reprezentarea proporțională a minorităților etnice în toate nivelurile puterii executive și sistemul judiciar.

17 Comitetul este preocupat de lipsa de recunoaștere a existenței discriminării rasiale în mass-media, în discursurile politicienilor și a membrilor grupurilor religioase. Comitetul regretă persistența atitudinilor negative sociale și a stereotipurilor față de romi și alte persoane de origine etnică minoritară (art. 7).

Comitetul recomandă ca statul parte să-și sporească eforturile, în domeniile de predare, educație, cultură și informare pentru combaterea prejudecăților, inclusiv în rândul funcționarilor publici împotriva minorităților etnice, cum ar fi romii.

Comitetul subliniază rolul special al sistemului de învățământ și mass-media, și mai ales a mass-media de stat în eliminarea stereotipurilor și în promovarea respectului pentru diversitate.

Comitetul solicită conducerii politice pentru a sublinia public valorile de egalitate și non-discriminării.

Comitetul mai recomandă ca Statul-parte să aloce resurse financiare și umane adecvate Biroului Relații Interetnice, cu scopul de a promova toleranța și respectul pentru cultura și istoria, promovarea dialogului inter-cultural între diferite grupuri etnice din Moldova.

- 18** Având în vedere indivizibilitatea tuturor drepturilor omului, Comitetul încurajează Statul-parte să ia în considerare ratificarea acelor tratate internaționale privind drepturile omului pe care acesta încă nu a ratificat, în special Convenția internațională privind protecția drepturilor tuturor lucrătorilor migranți și a membrilor familiilor acestora, (1990).
- 19** Având în vedere Recomandarea sa generală nr. 33 (2009) privind urmările Conferinței de revizuire de la Durban, Comitetul recomandă ca statul parte să pună în aplicare Declarația de la Durban și programul de acțiune, adoptat în septembrie 2001 de către Conferința mondială împotriva rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței, luând în considerare documentul final al Conferinței de revizuire Durban. Comitetul cere ca Statul-parte să includă în următorul său raport periodic informații specifice privind planurile de acțiune și alte măsuri luate pentru punerea în aplicare a Declarației de la Durban și Programul de acțiune la nivel național.
- 20** Comitetul recomandă ca statul parte să desfășoare și să dea publicității într-un mod corespunzător un program adecvat de activități pentru a comemora anul 2011 ca Anul Internațional pentru oamenii de origine africană, astfel cum a fost proclamat de către Adunarea Generală la sesiunea a 64-a (A/Res/64/169 din 18 decembrie 2009).
- 21** Comitetul recomandă ca statul parte să extindă dialogul cu organizațiile non-guvernamentale a societății civile care activează în domeniul protecției drepturilor omului, în special în lupta împotriva discriminării rasiale, în vederea pregătirii următorului raport periodic.
- 22** Comitetul recomandă ca Statul-parte să ratifice amendamentele la articolul 8, paragraful 6, al Convenției, adoptat la 15 ianuarie 1992, la a 14-a reuniune a statelor părți la Convenție și aprobat de către Adunarea Generală în rezoluția sa 47/111 din 16 decembrie 1992. În această privință, Comitetul citează Rezoluția Adunării Generale 61/148 și 63/243, în care Adunarea Generală a cerut insistent statelor părți să accelereze procedurile lor interne de ratificare în ceea ce privește amendamentul la Convenția privind finanțarea comitetului și de a notifica Secretarul-general prompt, în scris, referitor la acceptarea amendamentului.
- 23** Comitetul recomandă ca rapoartele statului parte să fie ușor disponibile și accesibile publicului la momentul depunerii lor, și că observațiile Comisiei cu privire la aceste rapoarte să fie mediatizate și publicate în limba de stat și alte limbi utilizate.
- 24** Constatând că statul parte a prezentat documentul de bază în 2001, Comitetul încurajează Statul-parte să prezinte o versiune actualizată, în conformitate cu orientările armonizate privind raportarea în conformitate cu tratatele internaționale privind drepturile omului, în special cele de pe documentul de bază comun, adoptat de a 5-a reuniune a Comitetului privind drepturile omului și tratatele internaționale care a avut loc în iunie 2006 (HRI/MC/2006/3).

- 25** În conformitate cu articolul 9, paragraful 1, din Convenție și articolul 65 din regulamentul său de procedură modificată, Comitetul cere Statului-parte să furnizeze informații, în termen de un an de la adoptarea concluziilor prezente, despre realizarea recomandărilor cuprinse în punctele 9, 11, 12 și 14 de mai sus.
- 26** De asemenea, Comitetul dorește să atragă atenția statului parte la importanța deosebită a recomandărilor 13,15 și solicită statului parte să furnizeze informații detaliate în următorul său raport periodic cu privire la măsurile concrete luate pentru punerea în aplicare a acestor recomandări.
- 27** Comitetul recomandă ca statul parte să prezinte rapoartele sale periodice nr. 10 și 11 într-un singur document, la data de 5.02. 2014, luând în considerare liniile directoare pentru CERD specifice adoptate de către Comitetul în cursul sesiunii de 71-a (CERD/C/2007/1), și că va remedia toate punctele ridicate în prezentele observații finale. Comitetul îndeamnă, de asemenea, statul parte să respecte limita de 40 pagini a rapoartelor specifice și 60-80 pagini pentru documentul de bază comun (privește orientările armonizate pentru raportare conținute în documentul HRI/GEN.2/Rev. 6, alin 19).